

'Rewilding': van droom naar data

[Nederlands Instituut voor Ecologie \(NIOO-KNAW\)](#)

23-Okt-2018 - Steeds meer diersoorten sterven uit of verdwijnen uit hun oorspronkelijke leefgebied. Daarmee verdwijnt ook de cruciale bijdrage van deze dieren aan het ecosysteem. Een mogelijke remedie biedt 'rewilding': het bewust terugbrengen van zulke ontbrekende schakels in de ketting. In het gerenommeerde tijdschrift *Phil Trans B* laat Liesbeth Bakker (NIOO-KNAW) zien waarom dat een veelbelovende aanpak is.

Deel deze pagina [!\[\]\(e3f8612927870f2e0f9f5989e6dd3064_img.jpg\)](#) [!\[\]\(a86c7d1c9cb81c81614634a31267440d_img.jpg\)](#) [!\[\]\(ce158fc5e55633398941d0898ae45661_img.jpg\)](#) [!\[\]\(6f77f2588732dff582d5f470675e762f_img.jpg\)](#)

Al sinds onze vroegste voorvaders zich begonnen te verspreiden, neemt de druk op de dierenwereld toe. Vooral grote dieren zijn slachtoffer van overexploitatie door de mens: van de grote grazers die uitstierven in de prehistorie tot aan de olifanten en neushoorns die vandaag de dag ten prooi vallen aan stropers. Ondertussen krijgt diezelfde mens steeds meer te maken met de impact van wereldwijde veranderingen zoals de opwarming van het klimaat. Gevolg: een toename van rampen zoals natuurbranden en overstromingen.

Die twee ontwikkelingen, zegt NIOO-onderzoeker Liesbeth Bakker, staan niet los van elkaar. "Er is steeds meer bewijs dat de wereldwijde terugloop van wilde dieren niet alleen leidt tot het verlies van charismatische diersoorten, maar ook tot het wegvallen van belangrijke functies in ecosystemen." Het verdwijnen van grote grazers, bijvoorbeeld, betekent dat er meer plantenmateriaal overblijft, omdat het niet wordt opgegeten. En dus is er meer 'brandstof' voor natuurbranden.

Dynamisch en toekomstgericht

Maar waar de mens verantwoordelijk is voor het verdwijnen van diersoorten, kan hij er met een bewuste inspanning wellicht ook voor zorgen dat ze weer terugkomen. 'Rewilding' heet deze relatief nieuwe manier van denken, en *Phil Trans B* wijdt er deze maand een themanummer aan met Bakker als gastredacteur. "Rewilding is een dynamische en toekomstgerichte strategie", zegt ze.

Want waar gaat het precies om? Als je bewust diersoorten terugbrengt, grijp je in in het voedselweb. Bij deze 'trofische rewilding' hebben we het dan vooral over het terugbrengen van dieren aan de top van de voedselketen. Dat heeft gevolgen voor het hele voedselweb: een domino-effect dat ook wel een 'trofische cascade' wordt genoemd. Zo leidde de herintroductie van een

Liesbeth Bakker (Bron: Perro de Jong)

kleine groep wolven in het Amerikaanse Yellowstone Park in 1995 er zelfs toe dat rivieren anders gingen stromen. Door de wolven bleven herten namelijk weg uit bepaalde delen van het park. De erosie van de rivieroever nam af, er sijpelde minder water weg en op veel plekken vormden zich poelen: een ideale omgeving voor biodiversiteit.

In de wetenschappelijke literatuur werd er tot nu toe vooral veel over rewilding gepraat, in essays en opiniestukken. Tijd voor de volgende stap, vonden Bakker en haar mederedacteur Jens-Christian Svenning (Universiteit van Aarhus, Denemarken). Voor het themanummer riepen ze daarom wetenschappers wereldwijd op zoveel mogelijk concrete rewildingdata te delen.

Impact van klimaatverandering

Zo wilden ze onder andere kijken of rewilding ook succesvol is als de zichtbare gevolgen van klimaatverandering toenemen. "Dat is relevant voor een land als Nederland, dat qua ervaring en kennis tot nu toe voorop loopt met het implementeren van rewilding als strategie voor het herstel van ecosystemen," zegt Bakker. "Het verspreidingsgebied van wild

is beperkt door de mens. Klimaatverandering vormt veelal geen belemmering voor de verspreiding en het herintroduceren van grote dieren: in Nederland kunnen soorten als wisent en eland gemakkelijk leven."

Uit het themanummer blijkt dat in het poolgebied zulke soorten de invloed van klimaatverandering helpen tegengaan. Ook andere voorbeelden van rewilding tonen een positieve impact. Als je in een gebied bijvoorbeeld herkauwers zoals koeien vervangt door niet-herkauwende wilde soorten, wordt er minder methaan uitgestoten. En het terugplaatsen van inheemse roofdieren kan een probaat middel zijn tegen invasieve exoten. "Uit al deze studies blijkt dus dat rewilding een veelbelovend middel is om de negatieve impact van wereldwijde veranderingen op het functioneren van ecosystemen tegen te gaan", concludeert Bakker. "Maar je ziet ook dat het niet genoeg is om tot rewilding over te gaan zonder aanvullende maatregelen."

Recepten voor rewilding

Allereerst moeten we zorgen dat het potentieel van rewilding vooraf zo groot mogelijk is. Daarbij helpt het bijvoorbeeld als er meer ruimte wordt gemaakt in het landschap voor de vrije loop van rivieren. Door zo'n verandering van landgebruik in combinatie met rewilding creëer je bovendien een waardevolle buffer tegen enerzijds droogte en anderzijds overstromingen. De beste resultaten krijg je daarnaast pas als je rewilding op vrij grote schaal kunt toepassen. Door mensen gedomineerde landschappen zijn daarvoor vaak te gefragmenteerd. Een bepaalde mate van extern beheer blijft dan onvermijdelijk, zeker als je bedenkt dat je in zulke omgevingen natuurlijk ook niet zomaar grote roofdieren kunt loslaten.

Maar zelfs in dat soort omgevingen moet het volgens Bakker haalbaar zijn om geleidelijk het 'wildernisgehalte' van ecosystemen te verhogen. Een toekomst waarin rewilding voor oplossingen zorgt voor allerlei actuele problemen - van biodiversiteitsverlies tot aan de voortschrijdende verstedelijking - is volgens de gastredacteur dan ook allesbehalve ondenkbaar. Het themanummer vormt daarvoor alvast een 'eerste stap'.

Tekst: NIOO-KNAW

Foto's: Ton van de Merwe, Wisenten in De Maashorst; Perro de Jong, NIOO-KNAW

22 duizend liefhebbers van natuur krijgen het al

GRATIS natuurnieuws per email van Nature Today!

Topbiologen delen hun kennis graag.

Meld je ook aan

Zie ook

- Regulering grote grazers belangrijk voor behoud biodiversiteit
26-okt-2018
- Grootschalig natuurherstel oplossing voor klimaat- en biodiversiteitscrisis
12-dec-2019
- Kraansvlakstudie baant weg voor nieuwe wisentgebieden
4-feb-2018
- Eerste wisenten losgelaten in De Maashorst
7-mrt-2016
- Unieke studie over wilde paarden
21-sep-2014

Laatste berichten

- Een opgevouwen sloot als helofytenfilter in het Land van Heusden en Altena
13-jan-2020
- Grazers en publiek
12-jan-2020
- Vissen determineren is een koud kunstje
11-jan-2020
- Madeliefje meest gevonden winterbloeier tijdens Eindejaars Plantenjacht
10-jan-2020
- Gelderland pakt stikstof aan
10-jan-2020
- Effect van warme of koude winter op eikenprocessierups
10-jan-2020
- Unieke expeditie in Indonesië moet paradijs in zee behouden
10-jan-2020
- Goede voornemens? Beleef het landschap!
9-jan-2020
- Meten is weten: duizenden vrijwilligers tellen vlinders en libellen
9-jan-2020
- Internationale wetenschappers presenteren samen masterplan voor insectenherstel
8-jan-2020

